USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X.** zastoupen Mgr. et Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2019, č. j. 2 Az 10/2019 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M. **se určuje** částkou 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 30. 1. 2019, č. j. OAM-195/LE-LE05-LE05-2018, žalovaný rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Uvedl, že žalobce ve správním řízení netvrdil žádné skutečnosti, které by byly relevantní z hlediska udělení mezinárodní ochrany. Smyslem mezinárodní ochrany není poskytnout žadateli ochranu před všemi negativními vlivy v zemi původu, jako např. obecnou kriminalitou, kterou žalobce odůvodňoval svou žádost. Je určena výhradně pro poskytnutí ochrany před pronásledováním či ohrožením vážnou újmou. Žalovaný se přitom zabýval otázkou hrozícího skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu při návratu

žalobce do vlasti. Z informací o zemi původu vyplývá, že zhoršená bezpečnostní situace se týká pouze některých částí země, nikoliv hlavního města Chartúmu, kam by se žalobce případně vrátil. Nejedná se tak o ozbrojený konflikt, který by bylo možno ve vztahu k žalobci pokládat za vážnou újmu. Žalobce obecně odkázal na zhoršenou politickou a bezpečnostní situaci v Súdánu, avšak netvrdil ani neprokázal skutečnosti svědčící o dostatečné míře individualizace jeho případu, která je v případech absence totálního konfliktu vyžadována. Nepatří ani k žádné ze skupin dotčených porušováním lidských práv. Přestože situace v Súdánu je problematická, žalobce sám netvrdil jiné problémy než náhodné opakované napadení bezdomovci. Podmínky pro udělení doplňkové ochrany tudíž v jeho případě nebyly naplněny.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).

[4] Namítl, že byla nesprávně vyhodnocena hrozba pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu i jeho obavy z reálného nebezpečí vážné újmy, neboť napadení stěžovatele úzce souvisí se špatnou bezpečnostní situací v Súdánu. Závěry správních orgánů a městského soudu nemají oporu ve spisech a některé významné podklady byly vyloženy účelově a jednotlivě v neprospěch žadatele. Žalovaný i městský soud bagatelizovali situaci týkající se svévolného násilí a trvajícího válečného konfliktu v Súdánu. Žalovaný se pak nedostatečně zabýval otázkou hrozby reálného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Jeho hodnocení je v části týkající se možnosti udělení doplňkové ochrany nepřezkoumatelné, což městský soud nenapravil a sám zatížil napadený rozsudek nepřezkoumatelností. Sám městský soud připouští, že situace v Súdánu je neutěšená, byl tedy povinen zabývat se možným nebezpečím vážné újmy v případě návratu stěžovatele do vlasti. Riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu je přitom třeba posuzovat prospektivně. Zobecnění obav stěžovatele jako „obav z obecné kriminality“ provedené městským soudem je zavádějící. Stěžovatel nikdy nespecifikoval jako důvod opuštění země obavy z obecné kriminality. Stěžovatel rovněž zpochybnil průběh dokazování a rozložení důkazního břemene. Odkázal na judikaturu zdejšího soudu, dle které je nutné se detailně zabývat tvrzeními žadatele o mezinárodní ochranu, pokud uvádí skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo by potenciálně mohlo dojít k zásahu do lidských práv. Zdůraznil, že jediným a klíčovým důkazem je výpověď stěžovatele, přičemž dle judikatury se klíčovým faktorem v takových případech stává posouzení věrohodnosti stěžovatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k situaci popisované stěžovatelem došlo. K posuzování rozhodných skutečností stěžovatel odkázal na čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany. Poukázal rovněž na judikaturu týkající se rozdílu mezi azylem a doplňkovou ochranou.

[5] Přijatelnost kasační stížnosti pak stěžovatel spatřuje v tom, že se městský soud dopustil zásadních pochybení. Nezabýval se řadou žalobních bodů, rozsudek zatížil nepřezkoumatelností a navíc došlo k porušení dalších práv stěžovatele.

IV.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zdůraznil, že neporušil žádné ustanovení správního řádu či zákona o azylu, a nadále setrvává na svých závěrech. Přijatelnost kasační stížnosti dle žalovaného nemůže být dána tím, že městský soud nepřisvědčil argumentaci stěžovatele. Napadený rozsudek má všechny zákonem stanovené náležitosti, městský soud jasně a jednoznačně uvedl, jak a z jakých důvodů o žalobě rozhodl, přičemž vypořádal všechny žalobní námitky stěžovatele. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně aby ji pro nedůvodnost zamítl.

V.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Ta může být dána jednak přesahem vlastních zájmů stěžovatele, nebo tím, že v napadeném rozhodnutí krajského soudu bude shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30, č. 933/2006 Sb. NSS.

[9] V nyní posuzovaném případě stěžovatel přijatelnost kasační stížnosti dovozuje právě ze závažného pochybení městského soudu, které spatřuje v nevypořádání žalobních námitek a v nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku.

[10] Nejvyšší správní soud však žádné závažné pochybení městského soudu neshledal. K namítané nepřezkoumatelnosti z důvodu nevypořádání námitek je nutné předně zdůraznit, že podle § 75 odst. 2 s. ř. s. soud provádí přezkum v mezích žalobních bodů, kterými je vázán. To ostatně zdůraznil přímo městský soud v napadeném rozsudku.

[11] Stěžovatel v žalobě namítal, že nebyl řádně zjištěn skutkový stav ve vztahu k bezpečnostní situaci v Súdánu, což vedlo k nesprávné aplikaci § 14a odst. 1 a § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Tím měly být porušeny čl. 2 a 3 Evropské úmluvy o lidských právech. Stěžovatel odkázal na materiály, ze kterých dle jeho názoru vyplývá vážnost situace v Súdánu. Veškeré tyto námitky městský soud v napadeném rozsudku dostatečně vypořádal. Městskému soudu nelze vytýkat, že se nezabýval hrozbou pronásledování dle §

12 zákona o azylu, neboť žádný takový žalobní bod stěžovatel neuplatnil. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78: „*Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta*.“ Ve vztahu k uplatněným žalobním bodům pak napadený rozsudek plně odpovídá požadavkům na jeho přezkoumatelnost. Je z něj zjevné, jak soud ve věci rozhodl a že své rozhodnutí opřel o dostatečně zjištěný skutkový základ. Vycházel ze správního spisu a informací v něm shromážděných, přičemž ani žalovanému nelze v tomto směru vytknout, že by skutkový základ věci zjistil nedostatečně. Napadený rozsudek splňuje rovněž požadavky vyplývající z ustálené judikatury Ústavního soudu (viz nálezy sp. zn. III. ÚS 84/94, III. ÚS 94/97, I. ÚS 741/06, IV. ÚS 201/04, I. ÚS 729/2000, I. ÚS 116/05, IV. ÚS 787/06, ÚS 989/08, III. ÚS 961/09, IV. ÚS 919/14).

[12] V posuzovaném případě je navíc nezbytné zohlednit, jaká skutková tvrzení stěžovatel uplatňoval. V průběhu pohovoru dne 22. 10. 2018 na dotaz pracovníka správního orgánu sdělil, že Súdán opustil, protože v místě, kde žil, byly problémy. Konkrétně se dle jeho tvrzení jednalo o krádeže, násilí a kriminalitu páchanou ze strany osob, které žijí na ulici a „*napadají každého, chtějí každého okrást, vzít peníze, telefon, atd.*“ Okraden byl třikrát, a to v letech 2012 až 2014, z toho při prvních dvou přepadeních byl napaden fyzicky. K útokům pak výslovně uvedl: „*To nebylo namířené osobně na mě, to je prostě náhoda. Náhodně si mě vybrali na ulici a napadli mě a okradli. Oni to tak dělají, náhodně si někoho vyberou, napadnou ho a okradou.*“ Zároveň uvedl, že na policii se neobrátil. Neví, jestli by policie útočníky zatkla. Připustil, že by je „*možná zatkli, zbili, nebo zavřeli.*“ Útočníky ale neznal a nedokázal by je popsat, a proto neví, co by policie mohla udělat. Opakovaně pak zdůraznil, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou problémy v podobě popsané kriminality. Zároveň uvedl, že od roku 2014 až do svého odjezdu ze Súdánu v roce 2017 žádné další problémy neměl. V případě návratu se obává, že by mu opět hrozilo nebezpečí, že ho přepadnou.

[13] Ve vztahu k námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Nejvyšší správní soud dále poukazuje na rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, kde v právní větě uvedl: „*Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné*.“

[14] Žalovanému proto nelze vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu za situace, kdy se stěžovatel nezmínil o žádných azylově relevantních potížích či obavách souvisejících s omezováním lidských práv v Súdánu. Jak vyplývá z jeho vlastního vyjádření, jediným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava z náhodné kriminální činnosti neurčitých jednotlivců, tedy skutečně obava z obecné kriminality, jak správně konstatoval městský soud. Sám stěžovatel však uvedl, že se na policii neobrátil, a zároveň připustil, že by policie v takovém případě zakročila. V rámci své výpovědi pak ani nerozporoval, že měl možnost přestěhovat se do jiné části Súdánu. Považoval nicméně za ztrátu peněz, stěhovat se jinam, kde by neměl práci.

[15] I ve vztahu k bezpečnostní situaci v Súdánu byl přitom skutkový stav zjištěn dostatečně; tato nebyla nikterak bagatelizována. Městský soud naopak potvrdil, že situace v Súdánu je v mnoha směrech problematická (omezování členů opozičních politických stran, aktivistů, obhájců lidských práv, novinářů, příslušníků náboženských a etnických menšin). Žádné z těchto omezování se nicméně stěžovatele netýká. Současně v zemi neprobíhá totální ozbrojený konflikt, zhoršená bezpečnostní situace se vyskytuje jen v některých částech země (Darfur, Jižní Kordofán a Modrý Nil). Toto hodnocení plně odpovídá zprávám o zemi původu.

[16] Zdejší soud neshledal ani žádné pochybení při dokazování. Rozhodným podkladem pro posouzení věci je především výpověď stěžovatele, kterou žalovaný ani městský soud nezpochybňovali. Městský soud tedy při dokazování postupoval v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, na kterou stěžovatel v kasační stížnosti odkázal (viz rozsudky ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, či ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57), když kladl důraz právě na výpověď stěžovatele, přičemž vycházel rovněž ze zpráv o situaci v Súdánu shromážděných ve správním řízení. Žalovaný ani městský soud stěžovateli nevytkli, že by některé skutečnosti neprokázal, a nezatížili ho důkazním břemenem. Jejich posouzení vychází z toho, že stěžovatel v průběhu správního a soudního řízení žádné rozhodné skutečnosti ani netvrdil.

[17] Vzhledem k výše uvedenému zdejší soud neshledal žádné pochybení městského soudu, které by vedlo k přijatelnosti kasační stížnosti. Zdejší soud rovněž uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto není důvod pro její přijetí k věcnému projednání. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[18] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[19] Zdejší soud usnesením ze dne 28. 8. 2019, č. j. 7 Azs 261/2019 -18, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce Mgr. et Bc. Filipa Schmidta, LL.M. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal

odměnu za jeden úkon právní služby - sepsání doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený advokát nedoložil, že by byl plátcem DPH; celkem tedy jeho odměna činí částku ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu